

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatti létesített új lapot mi örömmel helyesöljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányháznál.

Diszes trifolium.

(Vége.)

A szocializmus, a zsidó, a gazdasági liberalizmus.

Előre látható volt hogy az egyenlőtlen gazdasági küzdelemben kik lesznek a győzők. Azok, a kik a legtöbb eszközzel rendelkeznek céljaik elérésére. A keresztény nem élhetett tisztességtelen eszközökkel, mert túltotta lelkiismerete, a zsidó a vagyon szerzésében soha sem ismert lelkiürradást, őt nem akadályozta semmi gát, s ezért a korlátlanul szabad gazdasági rendszer adaptálásával, a keresztény társadalmi gazdasági bukása meg volt pécsettelve. A gazdasági liberalizmus alapdogmája a korlátlan szabadság a kiméletlen önzésnek magna chartája, s egyúttal a zsidó szellemnek győzelme, gazdasági szupremáciájának megalapítója. Minden igazi liberális töképezés circumcisio nélkül is hamisítatlan zsidó, a kibén öszpontosul az egész zsidóságnak faji önérzete, a ki azonban csak saját magát tartja választottnak — hanem az Istenőt; mert ez „tulhaladott” álláspont, hanem a Darwin receptje szerint végbe menő fejlődési processus tehát nem electio hanem selectio folytán; kivüle mindenki gőj, a kit kihasználni veleszületett jogának tart.

A gazdasági liberalizmus illuzióriúsá tette a politikai forradalom sokat hánytorgatott viv-

mányait. Soha oly éles ellentétek nem voltak az egyes társadalmi osztályok között, oly tátongó úr gazdag, és szegény között mint ma, ez az egyenlőség; a bílcenseiből felszabadult önzés egymásra uszítja az osztályokat, és egyeseket; ez a testvérség. És a szabadság: Arról ne is beszéljünk. A modern rabszolgá irigyelheti a régi- nek sorsát, mert az jóllehet urának tulajdona volt de legalább nem küzdött a megélhetés gondjaival. Ha valakit kikölnék az arenára, s aztán ráuszítják a kihézetetett bestiákat csak gúnynak veheti, ha azt kiáltják utána: vigasztalódjál, és küzdj hisz szabad vagy. A liberalizmus ugyan ezt tette mikor a kis embert kiszolgáltatta az éhes kapitalizmusnak.

Mi is akarjuk, hogy legyen szabad verseny, de ne korlátlan, hogy az egyén legyen lehetőleg független, de legyen alárendelve az Istennek és az erkölcsnek még a vagyonszerzésben is. Az egyház nagybecsűli a haladást, sohasem állt utjában a haladás gőzkocsijának, csak arra ügyelt mindig, hogy a hit és erkölcs kettős sinein robogjon célja felé. A ki kizeket a sineket fölcsedi nem haladást akar, hanem rombolást; legyen az politikai, gazdasági, vagy az emberi kultúra bármely terén. Az egyház az embert, és az ő boldogságát föléje helyezi a haladásnak, az előbbi tekinteti célnak az utóbbit csak eszköznek. A zsidó liberalizmus sok bűne közül egyike a legnagyobb-

baknak, hogy az embert a ponderabiliak közé sorozta, hogy eszközzé degradálta. Ez az emberre nézve lealázó még ha oly ideális célokról van is szó a milyen a haladás. Ez embernek egy célja van az Isten, és általa az ő boldogsága, a többi rá nézve csak eszköz lehet még ha kultúrának hívják is.

A liberalizmus lóháton vágottat célja felé, és kiméletlenül tipratta el a védtelen gyalogosokat, nem maradt az országon hanem békes polgárok vetésein át gázolt és tönkretette a nép verejtékes munkájának gyümölcsét; és most az eltiprottak a kifosztottak egy része kétségbeesetten tördeli kezét, a másik pedig egészen elvesztette esztét, és a szocialdemokráciával káromkodik, ez a helyzet szignaturája. És ezt mind a liberalizmusnak köszönhetjük. Most még sokkal szerelmesebbek vagyunk a liberális vívmányokba sem hogy felismerdők bennük a mai bajok forrását.

De nincs messze az idő, a mikor befogjuk látni, hogy a gazdasági liberalizmusnál végzetesebb tévelybe még nem esett az emberiség. Korántsem akarunk tőle minden érdemet elvitatni, de a mi jó van benne azt a kereszténységtől sajátította ki, és mellette rosszul alkalmazta. Ma már nem kell félnünk a felekezeti elfogultság vádjától — Magyarországon sem — ha a gazdasági liberalizmus csódjéről beszélünk, hisz ezt liberális fölfogás tekintetében kifogástalan és nagy tekintélyű

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Gazd' uram válik.

Künn valaki nagy buzgalommal dörgöli a csizmáját a lábtörő gyékényhez. Egyszer csak megszűnik a csoszogás s következnek egy megilletődött torokköszörülés, miközben bizonynyal lekerült a kalap is a fejről. Most egy pernyi cserd: a csoszogó látogató bizonynyal a kalapját forgatja a kezében, mielőtt a kilincset megnyomná. Végre halatszük a kopogás.

— Szabad!

Ujabb csend, a mi annak a jele, hogy a látogató jónak látja odakint még vagy kétszer megforgatni a kezében a kalapját. Egy bizonynyal, új torokköszörülés s aztán új kopogás.

— Lehet, no!

A félig kinyílt ajtón egy hegyesre pödört bajusz jöképű gazdája, barna arcu parasztagazda lép be. Mikor beteszi az ajtót, kétszer is megnézi, jól fogott-e a kilincs? Aztán beljebb fordulva, köszön illendően.

— Jó reggelt adjon az Ursten. Egészségére kívánom az ejszakai nyugodalmat, tekintetes ur.

— Köszönöm, hasonlóképen. Mi jóban jár erre felé?

— Jóban? Már instálom, ha jóban járnék, akkor nem a tekintetes ügyvéd urhoz járnék.

— Rossz lát tett a tűzre?

— Nem éppen, hanem azért igenis, a fa irányában járnék.

— Hát aztán mi baja van a fának?

— Nem a fának van baja, hanem nekem.

— Ugyan!

— Ugy ám. Az az én bajom, hogy nem a tűzre tettem a lát, hanem a feleségemre.

— Szóval megütötte a feleséget.

Azt éppen nem mondanám, hogy megütöttem, mert igazán szóva megvertem.

— Ejnye, olyan haragos ember maga!

— Nem én vagyok haragos, könyörgöm, hanem az asszony olyan mérges természetű. Olyan volt az már lánykorában is.

— Hát akkor minek vette el?

— Hiszen ezt kérdeztem én is magamtól. De láttam, hogy más is ezt kérdi az esküvő után, így aztán csak megnyugodtam volna. Egy ladikban evezünk, ha már kibírja, Isten neki, megpróbálom én is.

— De ha megnyugodott, akkor minek kapkodott megis a fahoz?

— Azért, kérem, mert az asszony nem nyugodott. Ugy járt annak a nyelve, mint a harangé feltámadaskor, mikor két napot pihent.

— Persze, a maga feleségének egy fél napot sem pihent a nyelve.

— Még egy félórát sem. Álmban is velem álmodott . . .

— Hisz ez nagyon szép!

— Igen ám, de akkor is veszekedett. Egyszer aztán nagyon megharagudtam s amugy csendességgel odaszóltam neki, hogy de már most nyelje le a nyelvét!

— Csendességgel szolt?

— Igenis, meg az öreg kampós bottal. Ettől aztán el is hallgott az asszony három napra.

— Tán ágyba került?

— Egy kicsit. Két doktort is hozattam hozzá, azok is alig tudták bekötozni.

— Hohó! Ez már baj.

— Baj ám, mert azóta a feleségem még

egy címet adott nekem: a gyáva gyilkos. Há instálom ezt már én el nem viselem. Beperelem az asszonyt.

— Megbolondult kend? Hiszen akkor magát csukják be! Hogy merete az asszonyt, a hitet feleséget úgy megverni?

— Csak bizza azt rám a tekintetes ur. Tudom én, hogy van a bíró urnak is felesége, az is egy ladikban faldoklik velem. Aztán meg hollo nem vájja ki a holló szemét.

— Hát ilyet hogy mer beszélni?

— Megkövetem, ha illetlent szólottam, de már én csak perlek. Elválnék. Ha az asszony reszegesnek, garázdának, falurosának szidott, lenyeltem; voltam én mindenki legénykoromban. Hanem a gyáva gyilkosért elválnék. Ilyet el nem viselt a familiában senki.

— Helyes. Ha már perelni akar, jó hogy idefordult.

— Hiszen tudtam én, hogy jó helyre jövök. Tekintetes ur bizonyította be a minap, hogy az a tolvaj Lócsós Nagy Miska a legjobb ember a világon; azóta nem is merik egy lopásért sem feljelenteni. Tekintetes ur megment engem a feleségemtől is.

— Már a mennyire tőlem telik. Milyen alapon akkor a feleségétől elválni?

— Valami jó alapon. Azt már jobban tudja az ur.

— Rossz asszony a felesége?

— Nem jobb a többinél.

— Nem csálta meg magát?

— Már azt kérem nem ajánlanám neki.

— Nem hagyta el hűlenül?

— Hiszen bár elhagyott volna!

— Nem itélték el ő évnél nagyobb büntetésre?

— Engem igen, mikor megesküdtem az

Mai lapunk 4 oldal.

egyenek is hirdetik már. (Lásd az Új Idők szocializmus c. cikkét 1902. évi. Dr. Földes Béla és Dr. Gaál Jenő legújabb közgazdasági munkáit, valamint a közgazdasági Lexiconnak e kérdésre vonatkozó cikkét!)

Az egyház a gazdasági liberalizmust eljótől fogva elítélte, mert keresztény ellenes alapon épült föl, elítélte a lelketlen pénzgazdálkodást, hisz minden kamatot uszoranak tekintett. Ez elvi álláspontját ma sem adta föl, de a megváltozott gazdasági viszonyokra való tekintetből a gyakorlatban, nagyobb bajok elkerülése végett a „tolerari posse” álláspontjára volt kénytelen helyezkedni. Egész magatartása minden csak nem dédelgetése a nép sorvasztó nagy tőkének.

Ezek után másoda arcátlanság kell ahhoz, hogy valaki az egyházat úgy tüntesse föl mint a nagy tőke büntársát; különösen azok részéről a kik a tőkés gazdasági rendszernek szerzői, kik vele kezdettől fogva összeforrtak, annak előnyeit a maguk számára kiaknázták, s a népeket a gazdasági tönk szélére juttatták. Mi köze a zsidóságnak, és a szabadkőműveseknek a munkás néphez? Csak annyi a mennyi az utszéli banditáknak a kifosztott jerichói emberhez. És ha mégis ott látják őket a féktelen önzés rablóvagyait a munkás mozgalmak élén? Mit jelent sen ez? Csak azt, hogy a zsidóságnak nagyon jó szaglása van. Ismerik a helyzetet.

Látják, hogy a gazdasági liberalizmus a bukás szélén áll, sok már a passívája, és a hisztériás hitelezőknek végre felnyitnak szemek, hát mit tesznek, hogy a jól jövedelmező üzletet portékástul együtt maguknak biztosítsák? Hamis bukást csinálnak, hogy a szocialdemokracia új cégére alatt folytathassák régi üzletheiket. A liberális gazdasági rendszer fölött már az őszinte gyászoló rokonok is meghuzták a lélekharangot, a nagy beteg csak az éther injekciók tartják még életben. Siratni csak a nagy tőke fogja, örökségként nem hagy hátra mást mint nyomort, társadalmi anarchiát, no és a hatalmat, a melyhez

asszonyonyal. Nyolc éves már a rabság, ettől akarok szabadulni.

— Nem bántalmazta a felesége?
— Bántalmazni?
— No igen. Nem verte magát?
— Ejnye, hát azt hiszi — tekintetes ur, hogy akkor nem szegyenlenék én most ideálani?
— Akkor pedig nem lehet elválni. Menjen haza és fizessen ügyvédi tanácsért tíz koronát.
— Tekintetes ur . . . nem merek hazamenni.

— Nem-e?
— Nem. Ha én azt mondtam, hogy elválnunk, hát már most el kell válnunk, mert annak muszáj történnie, a mit a férfi akar. Ha én most azt mondom az asszonyoknak, hogy nem lehet elválni, hát akkor pocskéká lesz előtte a becsületem.
— Jó. Akkor küldje el az asszonyt, az beadhajta a válópert maga ellen, mert maga verte meg őt.

— Instállom, az sem lehet. Mert mért, azért mert akkor kerekedik csak felül az asszony igazán, hogy lám, az ő füttýére válnunk, nem az enyémre!

— Hát így aztán mit csináljunk?
— Éppen azért jöttem én is a tekintetes urhoz. Mit csináljunk? . . . No né! Ott az utcán jön a feleségem! Ide pislogat az ablakra . . . Hallja az ur! mit pislog ide a feleségem?
— Kérdnek kell tudnia. Hátha kendet óhajta?
— Dejszen engem nem ilyen szemmel szokott óhajtani!
— Hát akkor biztosan engem keres ő is. Válni akar ő is.

— Válni? Ott hagyni engem, a falu első gazdáját? A ki úgy szerettem a hálátlant? No várj, majd hazamegyek én még!

utolsó pillanataig görcsösen ragaszkodott, s melyet száz éven át annyi korrupció árán föntartott.

De hát ez értékes dolog, ennek a családban kell maradnia, mert a kié a hatalom azé az üzlet. És mivel alkotmányos világban élünk azé a hatalom a ki többet ígér. Még el se temettük a liberalizmust, és az árverési hiénák már is itt vannak. Ne hogy a keresztény szellem nyerje vissza régi uralmát a népek gazdasági politikájában rágalmakkal, a nemtelen szenvedélyek fölkelésével, egy szóval köpködéssel és üvöltéssel akarják terrorizálni az ellenfelet, épen úgy a mint azt a licitációkon tenni szokták.

És a haldokló liberalizmus immár nyugodtan hajthatja le a fejét, mert van reménye, hogy a hatalom méltó örökösré száll; a zsidó liberális vad házasságból született csemetéje, a szocialdemokracia nagyra nőtt. A világ előtt ugyan szégyenli a magáénak vallani, de az apai szeretet spontán megnyilatkozásai — melynek már Magyarország is tanui voltunk — elárulják őt. A csemete különben is magán viseli származásának csalhatatlan jeleit. A liberalizmustól örökölte az anyagelvű világnézetet, a hirhedt érték föltölteleméletet, melyre Marx a tudományos szocializmust alapítja, s mely nem más mint Smith Ádám gazdasági tanainak alkalmazása: gyakorlatilag is ő készítette elő számára a talajt a proletarizmus megteremtésével. No és, hogy a zsidó mamáról se feledkezzünk meg, tőle örökölte a kíméletlen önzést, az érzékiesség kultuszát, a pöffeszkedő arroganciát — már is nagy hatalmasdit játszik — és végre a körködést, s ez nála is jó fegyvernek bizonyul.

Zsidóság, liberalizmus — értem a következő liberalizmust — és szocialdemokracia úgy hasonlítanak egyhátra mint a trifolium három levele úgy az elméletben mint a gyakorlatban; közös szárból, és közös gyökérből táplálkoznak, s ez nem más mint az anyagelvűség az élő antichristianizmus. Tehát szocialdemokráciával segíteni a mai gazdasági, és társadalmi ba-

— Várjunk csak. Mégis megpróbálom én ezt a válópert nyelbe sütni. Irja csak alá ezt a meghatalmazást.

— Hm. Aláírni? Bajos lesz.
— Bajos!
— Úkum. Mert hát . . . izé . . . elfeleltetem a nagy betűket . . . Az az asszony! Megverem, ha előkapom!
— Ne beszéljen bolondokat. Irja vagy nem irja?

— Nem írom.
— Miért? Hisz az elébb válni akart?
— Most már nem válok.
— Most a felesége is válik.
— Epp azért.
— De hát legyen esze! Akkor könnyebben megy a válás.

— Már pedig abból nem lesz semmi. Az asszony válik? No hát megmutatom, hogy azért sem válnak! Istennek ajánlom!
— Hohó! Hát az ügyvédi díj a tanácskozásért?

— Tekintetes úrnak igaza van. En becsületes ember vagyok és fizetek. De csebb megkérdem odalenn, hogy mit szol hozzá a feleségem? Az bizonytal elcine fog szólni s akkor aztán becsülettel fizethetek. Megmutattam, hogy náiam az történi a háznál, a mit én akarok! Csak azért sem válok, mert az asszony válik! Csak azért is fizetek! Istennek ajánlom.

Csendesen beteszi maga után az ajtót s a mint a lépcsőn lassan lehalad, a csizmakopogásba belemordul egy komor, melázó hang:

— Megmutatom, hogy én vagyok az ur a portámon! Meg én! Csak lehessen . . .

Dr. Krüger Aladár.

jokon annyit jelent mint Belzebubot Belzebubbal küzöni.

A liberalizmus csödjé kétségtelenül elégtétel az egyháza, de mindenesetre szomorú elégtétel. A gazdasági rémuralom ugyan meggyőzte a világot, hogy a gazdasági életben sem lehet nélkülözni az Istent, és erkölcsöt s kezdi azokat jogaikba visszahelyezni; de azért korántsem szakított még a liberális elvekkel. Úgy van velük mint a szokásos bűnös, ki sokáig hódolt valaminek szenvedélynek, látja nyomorút állapotát, szeretne is szabadulni, de nincs elég erkölcsi ereje szótörni a bilincseket s azért minduntalan recidivussá lesz.

Annyit azonban megtanultak a népek saját kárukon okulva, hogy az ember nemcsak individuum, hanem társas lény, a mit a liberalizmus félreismert; hogy tehát az államnak föl kell adnia a társadalmi atomizmus elvét, hogy újra élő szervezeteket kell létesítenie a sokat jányolt rendszer mintájára. El kell ismerie azt is, a mit az egyháznak nem akart hinni, hogy az ember természeténél fogva az önzés ha teljesen felszabadul, nem államalkotó tényező. hanem romboló hatalom, s ezért nem az áltára kell állítani, se a fórumon szabadon bocsátani, hanem a börtönbe zárni, mert neki csak az erőszak imponál a gyöngtet szétépti.

Ezt gyakorlatilag elismerték az államok, mikor programjukba fölvettek a kis ember védelmét; ezzel szakítottak az extrém liberalizmusnak hagyományos darvinista elvével, mely szerint csak az erősenek van létjogosultsága és közeledtek a keresztény fölfogáshoz, mely szerint az államnak első sorban a gyengéket kell féltárolnia. Minél intenzívebb gazdasági politikát visznek, annál nagyobb ez a közeledés, s annál jobban távolodnak a liberális állam eszméjétől. Ezt jól látta Tisza Kálmán is s azért a legutolsó választások alkalmával tartott programbeszédjében nyíltan ki is jelentette, hogy igazi liberális agrárius nem lehet. Mi is elismerjük, hogy a ki elfogadja a vallási és politikai liberalizmus praemissáit annak a szükséges következményt, a gazdasági liberalizmust is el kell fogadnia, de azért liberális agráriusainknak szvesen megbocsájtuk a következtelenséget. Kétségtelenül őszinte torokvessék iránt elismeréssel vagyunk de velük nem tarthatunk mindaddig, míg a praemissákat is el nem ejtik. Csapolyuk le az erkölcsi fertőt is a melybe a vallási és politikai liberalizmus elvei vitték a társadalmat, s akkor magától el fog tűnni a nemzetközi hüdc, a szocialdemokracia, előbb nem.

fil

ÜJDONSAGOK.

— Bérmlások sorrendje. A püspöki ténykedéseknek egyik legkiemelkedőbb és legmagasabb részé a bérmlás szent-sége nek kiosztása. Megyéspüspökünk a múlt esztendőben megkezdte már apostoli munkáját s egyházmegyéjének jelentős részét meglátogatta, hogy híveit a szentlélek kegyelmé által hitükben megerősítse. Az időjárás viszontagsagai a rossz utak épen nem hátráltatták őt, hogy a legkisebb falucska népét is meg ne látogassa. A jó nép szívéből feléje áradó boldogság szemlélése jutalmazta Istenen kívül fardozásait. A mit az ősszel abbahagyott, a közel jövőben óhajta folytatni, és pedig úgy, hogy ebben az évben még egyház-

megyėje valamennyi hátralevő községét meglátogassa. A mint értesülünk a sorrend a következőképp állapotott meg, s ha csak valami futsabb körülmény nem vet gátat, az idei bérmlások a következő egymásutánban fognak megtörténni: Folyó évi május 9-én reggel Seregélyesen, 10-én délelőtt Nagy-Perkátán; 11-én d. e. Ráckeve, d. u. Szigetbecsén; 12-én d. e. Sziget-Szent Mártonban és Sziget Ujfalu, d. u. Sziget-Csépen; 13-án d. e. Tökölén; 14-én d. e. Csepelen; 23-án Alesuthon és Felesuthon; 24-én d. e. Bicskén, d. u. Mátyáson; 25-én d. e. Zsámbékon; 26-án d. e. Perbálon, d. u. Tinnyén; 27-én d. e. Pátyon és Torbágyon, d. u. Bián; 28-án d. e. Étyeken. — Junius 7-én d. e. Budakeszin; 8-án Nagy Kovácsin; 9-én d. e. Hudegkúton, d. u. Solymáron; 10-én d. e. Vörösváron, d. u. Szentiványon; 11-én d. e. Pilis-Csabán; 13-án d. e. Boros Jenőn és Űrömben, d. u. Buda-Kalászon; 14-én d. e. Pomázon, d. u. Csobánkán; 15-én d. e. Pilis-Szt.-Lászlón; 16-án d. e. Duna-Rogányban; 17-én d. e. Tótfalu, d. u. Leányfalu; 18-án d. e. Szigetmonostoron. Továbbá Pázmándon, Pilis-Szt. Kereszten és Pilis-Szántón Az érdi esperesi kerületben — a mint értesülünk — szeptember hónap fogja Ő Méltósága a kőszanti bérmlás szentségét

— **Erzsébet főhercegnő esküvéje.** Pécsben tegnap adták ki *Erzsébet Amália* főhercegnő és *Licchtenstein* Alajos herceg esküvőjének programját, mely a következő:

Szombaton 12 órákor lesz a főhercegnő renúnciaciója, a véglegény, a főhercegek, titkos-tanácsosok és miniszterek jelenlétében. Este fél 9 órákor udvari est lesz a szertartástorembe. 19-én este 6 órákor díszedél lesz. 20-án 11 órákor lesz az esküvő a burgtemplomban. Az esküvő után a király kihallgatáson fogja fogadni a fiatal párt. — Bácsból jelentik: A király tegnap délelőtt meglátogatta Maria Terézia főhercegnőt és leányát, Erzsébet Amália főhercegnőt s ez alkalommal az utóbbinak nászajándékot adott át.

— **Eljegyzés.** *Telki* István halány (Győr m.) körjegyző, ki meggyökben Kálozon volt evelék segédjegyző, eljegyzte *Jeges* Annai halózi gyógyszerész kedves hűgát, *Adelkát*. Adás legyen a tiszta szeretet frigyén!

— **Miniszeri elismerés.** *Németh* Imre anyakönyvi felügyelő a pldas és lokusmeretes tisztviselőnek méltán mintaképe. Bar anyakönyvi kerülete egyike a legnagyobbaknak, faradhatlan buzgalommal tartja meg beható vizsgálatait evröl-évre s alantosanak esetleges tevedéseit mindenkor szeretetteljes igazságszerzettel korrálja. Jelentései, melyekben a miniszteriumnak beszámol, egy-egy kis tanulmány. Eszre is vette ezt felsőbb hatósága s örömmel regisztráljuk, hogy a belügyminiszter elismeréssel fejtezte ki a faradhatlan tisztviselő ügybuzgósága felett.

— **Diákjaink Rómában.** Tegnap d. u. 13-kor érkeztek meg diákjaink a római várdeklatról a sárbogárdi vonattal. Maga az utazás, leszámítva a tenger udvariatlankodásait, általában kitűnően sikerült. Ifjaink nem gyozik magasztalni az örök város csodálatos szépségét, a melynek emlékei örökké felejthetetlenek maradnak szamukra. Különösen sok dicsérrel emlékeznek meg *Zichy* Gyula grófnak, Ő Szentsége szolgálatok kamarásának figyelmességéről, a ki mindent elkövetett, hogy minél kedvesebbé tegye ifjainknak a római tartózkodást. Neki köszönhetük azt a kitüntető leereszkedést, a melyben Ő Szentsége a fejevári diákokat részesítette. — Az ifjak megérkezése alkalmával *Szenczy* Győző főgimnáziumi igazgató és *Alaghy* Dezso városi tanácsos is kimentek az állomásra. Lapunk legközelebbi számában részletes tudósítást fogunk hozni a záródeklatról.

— **Rákóczi-ünnepély városunkban.** A Vörösmarty-kör május hó 16-án Rákóczi-ünnepélyt rendez, melynek részletes programja ugyan még nincs megállapítva, a főbb mozzanatok azonban most jelezhetjük. Az ünnepi megnyitói beszédet *Zichy* Jenő gróf, orsz. képviselő tartja. Ezt követi a Himmusz, melyet a kath. kör vegyeskaru dalárdaja fog előadni. A Himmusz után ifj. *Pálfi* Imre elszavalja *Philipp* István főgimnáziumi tanárnak sikerült alkalmi költeményét. Majd néhány kuruadal után dr. *Kuti* József főreáliskolai igazgató ismerteti a nap jelentőségét felolvasásában, a mi után ismét kuruadlakot ad elő az enekkar. Ezt követi Váradí Antal szép melodráma: *Rákóczi* Rodostóban. Az ünnepélyt a Szózat zárja be.

— **Köszönetnyilvánítások.** A székesfejevári Oltáregylet több szép és értékes egyházi tárgygyal volt kegyes megajándékozni a kúti-i templomot. A szép adományokért ezután is halás köszönetet mond *Jelnek* Antal lelkész. — A székesfejevári Oltáregylet az alsó-alapi templom részere több remek kivétel egyházi szerelvényt volt kegyes adományozni. Az értékes ajándékokért ez után is leghalásabb köszönetet nyilvánítja *Lajos* György ptebános.

— **A csendörök nem veszik igénybe** Julius deiják a régi városi kórház épületét, a mint azt szerződésileg kikötötték, hanem május elején már elhagyták belőle. A csendörök iaktanyában lévő szeszüzet szamta igazgatás csaknem, a kékpöz kórházban oldályok. Így legújabb a csendörök sem lesz akadályá annak, hogy a városi kórház épülte az agyok és szeszüzet szamta minci előbb átalakítsák.

— **A helybeli főgimnázium önképzököre.** — mint halljuk — hétfőn több tanár kíséretében kirándulást rendez Moóra. A hazaias ünnep ket részből fog állani — melynek részletes programját legközelebb közöljük. Az első rész templomi lesz, a második pedig az elhalt hősök emlékoszlopánál folyik el. Lesznek enekszámok, szavalatok s beszédek. Városunkban is, Mooroti is nagy az érdeklődés a szépnék ígérkező hazafias ünnep iránt.

— **A cucilisták.** A nagy pesti vásáran, a hol a kaftanos Jakabok valogatott köpködesek közt árultak a szocialista boldogságot és földi üdvösséget, *Pink* civtars a Nepszava szerint a következőket mondotta:

Pink Karoly (Székesfehérvár) elmondja, hogy náluk eddig a klerikalizmus nyügözte le a népet, de miután a városból több civtars került hozzájuk, a szocializmus nagy arányokban kezd terjedni. Ismereti azokat az üldözéseket, melyeket a hatóságok reszerol kellett eltűrniök. Könyvtárukat elkobozták, a burmunkások egyeletét feloszlaták.

Tehát a klerikalizmus lenyügözte a népet! Hogyan? Jézus tanítása talán? Vagy a püspök, vagy a papjai? Kenyszemetek talán a szocialista urakat a templomba menésre, adót szedtek ha ott voltak? Muszáj volt imadkozni? Vagy talán gúzsba kötötték azt, a ki az Isteni karomolta? A ki a társadalom minden osztályát legazemberezte? A ki a tudatán, egyszerű embereket tologatta handabandaival? Ez a bajuk? Semmiesetre sem lehet, mert hiszen szacdon garazualkodhatnak mindig.

Vagy talán az a 8 napi dtyi fekszik *Pinter* ur lelken, a melyet *Felber* kaplán ellen folytatott gyalazkodasert kell lecsúszulnie? No az igaz! Komisz egy társadalom az, a melyik meg azt sem enged meg, hogy a szocialista urak tisztességes embereket szentör-szentben gyalazhassanak piszkolhassanak? De hiszen jön az új evangeliuni, a melyet *Israel* Jakab ur szeszit s a melyet az új prófeta *Pinter* aiami túncs-tanok. Az majd megtejjeli a társadalmat, akkor majd lesz boldogság, becsület, hit, minden.

Aztán milyen kis hamis a tisztelt szolnok ur. Milyen ügyesen elhalgatta, hogy a kömivek önképzökörét azért oszlaták tel, mert az alapszabályokban felsorolt céloknak épen nem megfelelő volt a tartalmuk, hogy az önképző iratok helyett, csak a forradalmi szocialdemokraczia igaztó iratai foglalták el a könyvespolcot. A börparosok szakegylete pedig alapszabály nél-

kül működött s a pénzeket oly csodálatos ügyességgel kezelte, hogy csak épen arra nem jutott belőle, a mire összeadták.

No de hát az ilyen kis hódításokat ott szivesen hallgatták. Volt olyan is, s ki meg is éljezte a kitűnő szavalót és száda ékesen a ründer-séget, hogy ilyen, meg olyan gyalazatos!

— **Pozsár Pista meghalt.** A földi élet utja mindig a sírba vezet. Az egész emberi nemnek ez a végzete. Legyen minden ember elkészülve reá, arra a rettenetes küzdelemre a halállal, melyben vesztes az ember s az égiesen kívül minden, a mi életünknek földi célja volt, prédájává lesz. Így volt ez és így is lesz ez. Az érdemek után emlék kél s a ki irti a veszteséget, hite szolgálhat csak erősségül. Ez adjon vigaszt és erőt bánatában özv. *Pozsár* Ferencnek, a ki a váratlanul elhunyt *Pozsár* Pista cigányprimásban kenyérkereső támaszát, gondozóját s szeretett gyermekét veszítette el. Még kedden hajnalban zokogva sírt kezében a száraz fa négy hurja s már délután életének negyvenharmadik tavaszán a koporsó szemfedője takarta az élet-erős ferfit. Szívbantalmi voltak, az rohanta meg m a is s néhány perc alatt szívszélhűdés okozta halálát. Meglepett mindenkit a derék primás halála, váratlanul jött s igaz részvétet kellett, mert a ki ismert: szerette és becsülte benne nemcsak a jó muzsikust, hanem első sorban a derék, egyenes lelkű, becsületes embert. Jó nevet szerzett a fejevári cigányoknak nemcsak itt, hanem külföldön is s a banda méltán sajnálja benne a jölekkü primást.

Ma délután fél 4 órákor temették el az elhunytat. A koporsót édesanyja s testvérei állták körül és mindazok, a kik utolsó földi útján igaz részvétet kísérték a hegedű mesterét. Minden halál tragikus, ez a temetés pedig igazán szomorú, megható volt. Az egyházi szertartás kifejezettel egyesülvén a helybeli cigányzenekarok szívrható nótákkal búcsúztak el a kedves halottól. Szívézés adta a négy húr hangjába a bánatot, szívhez is szólt minden akkort s ha a szemekbe könny tolt, őszinte volt az s a részvételnek természetes gyöngye. Legyen irgalmas az örök Bíró s adja meg neki az örök boldogságot!

— **A galiciai bevándorlás ellen.** *Benczy* Ferenc, Pestvármegye főispánja most küldte meg a törvényhatóságoknak a Pestvármegye mult évi közigazgatásáról szóló jelentését, a mely a galiciai bevándorlással is foglalkozik. A jelentés erre vonatkozólag a következőket írja:

Műjostandomak találjuk a vallás és közoktatásiügyi miniszterium 1191 1888. számú rendeletét és a zsidók hitközségi ügyet egyeséges irányban kívánánk szabályozni. Nincsenek ugyanis a közigazgatási hatóságok elé utalt ügyek között ez idő szemt bizonytalanabb határok között mozgó kegyes, mint ezek, a hol az érdekek, különösen az illetékeség kérdésében majd arra hivatkoznak, hogy ők ortodoxok, majd meg azt állítják, hogy ők kongresszusi alapon, vagy statusquo ante alapon állanak, esetleg neológok és mindegyike tiltakozik a közigazgatási hatóságok illetékesége ellen és a hatóságok az időközben élszótan kibocsátott miniszteri rendelkezések hullmazában alig, vagy egyáltalán nem képesek a helyes utat megtalálni. Általában az ortodoxok szervezkedést szabályozni kellene, mert a hol ezek szervezkedése vannak, ott van egyidejűleg gyűjtőpontja az idegen nemzetiségű lengyel zsidóknak. Ezek a támpontjai annak, hogy a bevándorolt zsidó roton kap foglalkozást, üzletet, existenciát és itt hazatérül az idegen nemzetiségek külön állását istapóva el és boldogul. Ma az idegen zsidó bejön és általában elmegey a hitfekezeti iródába s ott, hogy a hatóságok meg tudja mondani, miből él, a hitfekezett összead pro forma bizonyos pénzösszeget és azt mutatja ki az idegen zsidó megelhetési alapját csak azért, hogy a közigazgatási hatóság keze vele szemben meg legyen kötve. E bejön az új honossági törvényvel lehetne segíteni, olyképp, hogy kimondatnék ott, hogy idegen zsidó magyarországi hitfekezethez be nem lephet, míg Magyarországon magyar honosságot és köz-épi illetőséget nem szerez.

— **Felhívás a fejeermegyei gazdatisztkarhoz.** A társadalom minden osztálya bir megfelelő szervevel, mely által a szakjába és hivatásába vágó dolgokat közös erővel fejlesztheti, előreviheti s helyes és méltányos életbevágó léteérékeit tisztán kifejezésre juttathatja.

Ezen nemes és hasznos cél érdekében a József cs. és kir. főherceg védnöksége alatt álló s a nmgu földművelésügyi miniszter által támogatott, *Bujanovics* Sándor udvari tanácsos és

Máday Izidor minisiteri tanácsos urak elnökléte alatti Országos magyar gazdasági és erdőgazdálkodási segély és nyugdíj-egyesület kimondotta, miszerint szükséges, hogy a gazdasági vidékünkön egyestüljenek.

Ezen vidéki gazdasági köröknek a feladata, hogy az Országos egyesülettel karöltve, a gazdasági testületi hasznos szellemet fejlesszék, annak erkölcsi tekintélyét fenntartsák, a szakmívelődést előrevigyük s a gazdasági körök társadalmi és anyagi helyzetét gondozzák. Melyek azonosok nagybirtokos uraink s hazánk közgazdasági jól felfogott érdekeivel.

Ily gazdasági körök, a birtokos urak és más érdeklődők részvételével már több helyen alakultak és működnek.

Megyénk egyik hazánk azon vidékeinek, hol a legtöbb rendes gazdasági működik. Mutasztást követnének el tehát, ha hátramaradnánk és ezen közzöjre irányzott munkából is nem teljesítenénk a reánk eső részt.

Azért részint az Országos gazdasági egyesület felhívása folytán, részint a megyei gazdasági egyesületben történt indítvány kifolyásából, alulírottak mint az Országos egyesület által felhívottak, illetve mint a megyei gazdasági egyesület gyűlésén jelen voltak, felhívjuk igen tisztelt Kartárs urakat, miszerint az ezen érdeklődés tartandó értekezleten, illetve alakuló gyűlésén folyó évi április 19-én Székesfehérvárott, délelőtt 11 órakor a Magyar király szálloda emeleti nagytermébe megjelenni sziveskedjenek. Mit a jó ügy érdekében, az egymás iránt tartozó jóindulat nyilvánulásaképpen minden bizonytalanságunk és várunk.

Kérjük, miszerint megjelenésüket Schier Lajos, megyei gazdasági egyetértő titkárral (Székesfehérvár) levelezőlapon minél előbb tudatni sziveskedjenek.

Végül kérjük, hogy a felhívást a megyénkbeli és szomszédos megyékbeli kartársakkal, — a kiknek is részvétele csak örömdet volna, — közölni sziveskedjék; mivel lehetnek, a kik akaratunkon kívül a felhívásról nem értesültek.

Kartársi szíves üdvözléssel vagyunk Baly Kálmán kasznár, Frenyó János kasznár, Lintner Sándor tisztartó, Brüll Antal intéző, Gyurkovics József kasznár, Széll Lajos tisztartó, Edes István tisztartó, Seigeli Kósa Miklós tisztartó, Tóth Dezső kasznár, Fantusz Fülöp intéző, Köhler Albert felügyelő, Truka József felügyelő, Frank Géza kasznár, Kuliffay Árpád intéző, Wolff Károly intéző.

A városi színházra vonatkozó bérszerződést Micsei F. György új szingazgató már megkötötte a hatósággal. A feltételek maradtak a régiek s így most már az új szingazgató mulik a jövő szezonn, főleg pedig a kassza sorsa. Eelő dolog, legalább némely jelenség arra enged következtetni, hogy Micsei is gyenge társulattal akar színházi közönséget teremteni városunkban, a mi pedig aligha fog sikerülni. Itt járt városunkban s érintkezésbe lépett a társulat néhány itt időző tagjával, kedvező kilátással azonban a szerződést illetőleg senkit sem kecsegtetett. Előre nem mondunk kritikát, beszéljenek annak idején a tények.

Tíz éves találkozó. Dr. Knittelhoffer Károly városi aljegyző felkéri volt iskolatársait, kik vele a székesfehérvári kath. főgymnáziumban 1903. évben érettség vizsgát tettek, hogy a tíz éves találkozó ügyében címüket vele közöljék.

Varieté előadások. Az Otthon kávéházban április 16, 17 és 18-án nagy modern variété előadásokat tart a Fürst-féle budapesti dalos és humorista társulat. Fellépnek Izsóné Bella énekesnő, Bánfi Anna szubrett, Grünau Poldi énekesnő, Frühwald Etelka énekesnő, Fürst Bernát komikus, Göndör Aurél jellemkomikus, Aranyosi Klára énekesnő, Neszmélyi Izsó e Rémi mulató karnagya. Naponta változatos, családi műsor. Kezdete este fél 9 órakor. Szabad bemenet, rendes kávéházi árak. Számos látogatást kér, Fekete Géza Otthon kávéház.

Ismeretlen ablakbeverők. Füle községben valakinek gonosz kedve akad, mert f. hó 13-án reggelre a rom. kath. iskola s több magánház ablakát beverve találták. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, a tettest azonban még eddig nem sikerült elfogni.

Videki előfizetőinket a mai postával küldött levelezőlapon bátorodunk értesíteni, ha lapunk előfizetésével esetleg hátralebten volna. Aláíratl kérjük a hiányzó összegek szíves beküldését, hogy magunk is elegend tehesünk a súlyos ránk nehezű anyagi kötelezettségeinknek s ne legyünk kénytelenek lapunk küldését megszüntetni.

Tisztelettel a kiadóhivatal.

Veszedelemes tréfa, vagy örült esztelenység. Szinte hihetetlen, hogy jőzán ésszel megtegye azt valaki, a mit tegnap d. u. *Deutsch Béla* selyem-u. 1. szám alatti lakos, följönaruló. Ha pedig jőzán ésszel teszi valaki, nagyon veszedelemes tréfára pazarolja idejét. *Deutsch* ugyanis tegnap délután egy rád nélküli gyalogkocsiba befogott két csikót s próbahajtást rendezett a városban. Természetes, hogy a csikókat csiklandozta a háms, rugdalóztak, kapálóztak s rohantak örült sebességgel s még természetesebb az, hogy *Deutsch* nem volt képes megfékezni a megvadult állatokat s így a járókelők a legnagyobb veszedelemnek voltak kitéve. Nem is múlt el a kocsikázás szerencsétlenül nélkül. A mint ugyanis a Vörösmarty-térre érték, a baj elkerülhetetlen volt. Az ott levő bérkocsialomáson vesztogelt Fűri János a tulajdonát képező 16. számú egyfogatu bérkocsin. A két csikó nekügrött, a bérkocsi feldült s a bakon ülő Fűrit maga alá temette. Nemesak a kocsinak esett baja, hanem Fűrinek is, a ki karján és lábán szenvedett zúzódásokat. A rendőrségnél az eset bejelentve, a vizsgálat megindított, melynek eredményéhez képest *Deutsch* elveszi büntetését. Azt hisszük, az ilyen eset megérdemli a szigorú elbírálat.

Szocialista program. A magyarországi nemzetközi szocialisták — Izrael Jakabék és Bokányiéék — minden második kongresszus után változtatják programjukat. A husvét budapesti kongresszus harmadik napján ismét új programot terjesztettek a kongresszus elé. Ebben persze megint új zöldegség diszlik az internacionalizmus vörös zászlaját. Új programjukban követelik:

A főrendiház eltörölését. Közvetlen törvényhozást a nép indítványozó és elvető joga utján. Teljes önkormányzatot. Az állami, megyei és községi hatóságok függetlenítését, az összes testületek és hivatalnokok választását, azok felelősségét és szavatosságát. Mindenemü örökös hivatalt és rang eltörölését. Az országban élő minden nemzetiség teljes egyenjogúsítását. Az állandó hadsereg eltörölését. A nép folyó gyermekesét és védekeppes nevelését. Béke vagy háboru kérdésében döntőn a néphátsókat. Mindazon törvények és rendelkezések eltörölését, amelyek az agitáció és véleménynyilvánítás szabadságát korlátozzák, a sajtó, az egyesülés, a gyűlékezés és költözökés teljes szabadságát. Minden vallási társulat és egyház magánegyesületnek, mindenki vallása magánügyeknek nyilvánítások. Közpénz vallási célokra nem fordítható. Az egyházi birtokok elkobzását és köztulajdonba vételét. A nők teljes egyenjogúsítását a férfiakkal. A törvénytelen gyermekek teljes egyenjogúsítását a törvényesekkel. Az elhagyott gyermekek gondozását a köz által. A házasságkötésnek és válásnak egyszerűbb és könnyebb feltételeit.

Lopás. Spindler András lovasberényi lakos zártalan malmából f. hó 14-én viradóra mintegy 5 k. értékű gabonát elloptak. A csendőrségnél bejelentve, az eset, a tettesek csakhamar hurokra kerültek ifj. Freindpach József és ifj. Mágó Károly lovasberényi lakosok szemelyében, a kiltól a gabonát elkobozták.

Névváltoztatás. Weisz Ferenc gánti illetőségű, budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekeit vezetéknevüket belügyminisiteri engedéllyel *Virág*-ra változtatták.

Gyanus elhalálozás. Tóth István csalai béresnek 6 éves hasonnevű fia f. hó 12-én este 10 órakor hirtelen elhunyt. Az a körülmény, hogy a gyermek még a nap folyamán pajtásaival fölötté az időt, többekben azt a gyanút keltette, hogy a kis gyermek mérgezésnek esett áldozatul. A gyanu eloszlátása végett Kálmán Vince főszolgabíró a halál okának megállapítása végett elrendelte a hulla boncolását. Dr. Mészöly József h. járóorvos kedden délelőtt eszközölte a boncolást s megállapította, hogy a gyermek halálát agyburkolób és bélhurut okozta, mely szerint a vörhenyt megelőző betegség hirtelen megölte a gyenge szervezű gyermeket.

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Odón eszáz. és kir. udvari magkereskedésből Budapesten a „Sétányi” vagy a „Marsósi” főutca-kerületben. Eket már 10 éve szállítja Mauthner Budapesti és a környéket oly bűmlátra n. é. és győ. y. s. árakat részére.

Alulírott ezennel becses figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, — helyben (Székesfehérvárott) Zöldfa-utca 19. sz. a. — a mai kor kívánalmainak megfelelően berendezett

KÓFARAGÓ

üzletemet

és sirkoraktáramat

ho. Alulírottak ugyanis minden e szakmába vagy kő- és képfaragó munkákat mindenemü márvány, Gránit, Syenit és Labrador stb. síremlékek készítését, úgy természetesen a kővelől készített mindenemü síremlékeket is a legújabb kivitelben. Elküldök a munkákhoz szükséges kővet készítesek mindenemü kőből. Készítek mindenemü márvány kőből kerasztelő medencéket és Urasztalakat — márvány asztalokat és mosdókat Carrara- és különböző márványból; úgy szintén elfogadok régi sírkövek átalakítását és javítását.

Munkáimért mindenkor szavatolok, melyet a legcsinosabb és legszebb kivitelben készítek a legutányosabb árak mellett.

Videki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Számos pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

Rákos Ferenc,
kő- és képfaragó.

NOVENA,

azaz kilencnapos ájtatosság Jézus szenteséges szivehez valamely különös kegyelem elnyerésére. Köve 60 fillér, füve 40 fillér darabonként. Kapható és megrendelhető Rózmán István Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 23/a.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és ház: kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas. (bár mind kuszó természetű) mert a c. obrézse ha megnő, természetesen hoz, ezért sokan nem érik el eredményt eddig. Itt fogunk alkalmi s a okat fűtellek, azok 10 év eljutásá hozukat az egész szőlőben idején a legkülönösebb muskataly s más édes szőlővel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s mindenemü oly hárs, melynek fa a mellé: a legcsinosabb gondozással fémverhető nem volna, ezenkívül más építletek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreményesebb díszes anyagi, hogy legzesebb helyet is e ojalma az egyhárszámú részéből. Ez a legelőadásosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretelésére vo. alköz szíves ényonyomlat katalógus kérsenek ingyen s bármennyre küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Érdelki elő szőlőültetvények nagy-lygy, t. p. Székelyföld.